

תכנית באר

נתיב למידה מבוסס דיגיטל

תכנית באר
לימודי היסטוריה בחמ"ד

מסמך 'אבני-דרך'
מעודכן לתשפ"ו

בלהה גליקסברג
מפמ"ר היסטוריה בחמ"ד

מיטל פרקוביץ
מדריכה ארצית להיסטוריה חמ"ד - באר

אין לעשות כל שימוש בתכני המסמך ללא קבלת אישור בכתב מהמפמ"ר בלהה גליקסברג.

מהי תכנית באר?

תכנית באר היא למידה מבוססת דיגיטל הקיימת בלימודי היסטוריה בחמ"ד מאז 2017. התכנית היא בהיקף של 2 יחידות החובה בהיסטוריה ונלמדת במשך שנתיים על פני ארבעה סמסטרים.

בתכנית באר ההוראה והלמידה הם על פי תכנית הלימודים בהיסטוריה חמ"ד, אך בתפיסה פדגוגית חדשנית ושונה מהרגיל. כל נושא המופיע בתכנית הלימודים בהיסטוריה חמ"ד נלמד בתכנית באר באופן המשלב שיעורים מקוונים שבהם נעשה שימוש בכלים דיגיטליים לשם יצירת חוויה לימודית משמעותית ושיעורים פנים-אל-פנים שבהם באים לידי ביטוי עקרונות 'לב לדעת' (חיבור אישי, רלוונטיות, ערכים ועוד). בתהליך הלמידה חווים התלמידים תהליכי למידה המשלבים יחד ידע, מיומנויות מסדר חשיבה גבוה וערכים.

השימוש ביתרונותיה של רשת האינטרנט בשיעורים המקוונים מאפשר לייצר קומה נוספת של למידה ומרחב המזמן שיח ובירור ערכי של התלמיד, כמו גם העצמת הקשר האישי בין המורה לתלמידיו.

תפקידו של המורה הוא ללוות את תלמידיו במסע האישי שהם עושים בתוך החומר הנלמד. תכנית באר פועלת בתוך מיזם 'קמפוס' ועל פלטפורמה בשם EDX. תכנית באר ניתנת להילמד גם על ידי תלמידים המוגדרים כאוכלוסיות מיוחדות, כמו עולים חדשים, תלמידי אגף שח"ר ותלמידי חמ"דה. התאמה זו מתאפשרת רק כאשר בית הספר דואג לתת מעטפת תומכת וליווי פרטני לתלמידים אלו.

תכנית באר (כולל השיעורים המקוונים) נלמדת במהלך שיעורי היסטוריה הקבועים במערכת השעות של הכיתה בלבד ולא כעבודת-בית. ציון הבגרות נקבע בהערכה פנימית מבוקרת ומורכב ממטלות מצטברות לאורך כל תהליך הלמידה.

מאפייני ההוראה והלמידה בתכנית באר:

- התלמיד הוא לומד עצמאי
- התלמיד אחראי על הלמידה שלו
- חיזוק הקשר בין המורה לתלמידיו
- שינוי תפקיד המורה ממורה למנחה
- פיתוח אוריינות דיגיטלית

- התלמיד יכול לבחור להעשיר את הידע במטלות העשרה המרחיבות את הנלמד בתוכנית הבסיסית

תוכנית הלימודים בתכנית באר :

תכנית באר היא הערכה חלופית מלאה לשתי יחידות החובה. התוכנית מורכבת מארבעה קורסים הנלמדים במשך 4 סמסטרים. הקורסים "מסורת ומודרנה" ו"נאציזם ושואה" הנלמדים בשנה הראשונה (כיתה י') והקורסים "מיישוב למדינה" ו"מדינת ישראל" הנלמדים בשנה השנייה (כיתה י"א) וכן כוללת את תכנית 'חמ"ד ועד' המותאמת לתכנית באר.

תפקידי המורה המלמד בתכנית באר :

המורה אחראי על הנחיית התלמידים בקורס הכוללת : עמידת הכיתה בקצב הלמידה של הקורס, בדיקת מטלות התלמידים, העברת 'מפגשי מורה' ומתן ציון מסכם לתלמידי הכיתה.

ההערכה בתכנית באר

ציון הבגרות נקבע בהערכה פנימית ומורכב מהרכיבים הבאים :

1. מטלות מצטברות מסוגים שונים (כולל תלמידאות) לאורך כל תהליך הלמידה במשך שנתיים (4 סמסטרים).
 2. שתי מטלות סיכום שנה (מטלת סיכום שנה לכיתה י' ומטלת סיכום שנה לכיתה י"א) שייערכו כל אחת באותו התאריך ובאותה השעה בכל כיתות באר.
 3. מטלת 'חמ"ד ועד'.
- ניתן לצבור עד 5 נקודות בonus בכל קורס במידה והתלמיד מכין מטלות העשרה.

תנאי הסף להצטרפות בית-ספר/מורים לתכנית באר :

1. הקצאת שעות : 3 ש"ש בשנה הראשונה ו-3 ש"ש בשנה השנייה במשך 4 סמסטרים.
2. התחייבות להקפדה מלאה על כל נהלי ההפעלה של התכנית, כפי שמפורטים במסמך זה.
3. קיומה של תשתית אינטרנט יציבה ומחשב נייד או נייד לכל תלמיד.
4. התחייבות של מנהל/ת בית הספר לשבץ בהוראה בתכנית באר רק את המורים שקיבלו אישור מהפיקוח להוראה בתכנית.
5. המורה המלמד הוא מורה מומחה בהיסטוריה, בעל רישיון הוראה בהיסטוריה והגיש לפחות שלוש פעמים לבחינת בגרות בהיסטוריה.

6. המורה השתתף בהשתלמות מפמ"ר היסטוריה חמ"ד בשלוש השנים האחרונות.
7. התחייבות המורים המלמדים בתכנית להשתתף בהשתלמות מטרימה בהיקף של 30 שעות שתתקיים לפני הכניסה לתוכנית וכן השתתפות בהשתלמות מלווה של 30 שעות שתתקיים במהלך שנת הלימודים הראשונה ע"י הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד. סך הכול – 60 שעות.
4. התחייבות המורים המבקשים להצטרף לתכנית לקבל הדרכה ולהיות מקושרים לפיקוח בקבוצות ווטסאפ ייעודיות. דרך התקשורת היחידה של המורים עם הפיקוח ובין המורים בינם לבין עצמם היא בווטסאפ בלבד.

האיור מתוך הקורס : מסורת ומודרנה

חלק א' – הפעלת התכנית :

להלן ההנחיות להפעלת התכנית בבית הספר

לאחר קבלת אישור ההצטרפות לבית הספר ולמורים :

הרישום לקורסים :

לכל כיתה המצטרפת לתכנית באר נפתחת 'כיתה' 'סביבה לימודית'. אם יש למורה אחד מספר כיתות, ייפתחו עבורו מספר 'כיתות' כמספר הכיתות שהוא מלמד.

לכל כיתה יש סביבה לימודית נפרדת והלמידה בה מתנהלת על ידי המורה האחראי על קצב הלמידה של הכיתה ועל בדיקת מטלות התלמידים. המורה אחראי על הנחיית התלמידים בקורס. אחריות זו כוללת : עמידת הכיתה בקצב הלמידה של הקורס , בדיקת מטלות התלמידים, העברת 'מפגשי מורה' ומתן ציון מסכם לתלמידי הכיתה .

פתיחת הסביבה הלימודית לכל כיתה מתבצעת באחריות הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד לאחר מילוי פרטי המורה המלמד. המורה יקבל מייל ובו הזמנה לפתיחת כיתה. על המורה להוסיף בכיתה את יחידות הלימוד בקורס.

רישום התלמידים לכיתה מתבצע על ידי המורה להיסטוריה המלמד את הכיתה ובאחריותו.

רישום התלמידים על ידי המורה מתבצע בשני שלבים :

1. כל תלמיד צריך להירשם ל'קמפוס'¹

2. המורה צריך לרשום את הדוא"ל של כל תלמיד ותלמיד בלשונית 'מנחה כיתה'.

רק לאחר שבוצעו שני השלבים הנ"ל, התלמיד יוכל להיכנס לקמפוס באזור האישי שלו וללמוד בתכנית באר.

¹https://meyda.education.gov.il/files/Mazkirut_Pedagogit/HistoryMind/hitchbrutbeer.pdf

הצטרפות ופרישה מתכנית באר:

- הצטרפות תלמידים לתוכנית באר תתאפשר עד תום החודש הראשון של שנת הלימודים הראשונה (כיתה י').
- במידה ותלמיד מצטרף לביה"ס בשלבים מתקדמים יותר של השנה ואין אפשרות לשלב אותו בכיתה שאינה כיתה באר, על מנהל ביה"ס לפנות בדוא"ל למפמ"ר בלהה גליקסברג ולבקש אישור מיוחד להצטרפות. בפנייה יש לפרט מהו המענה שיינתן לתלמיד כדי לגשר על הפער הלימודי שנוצר בינו לבין שאר תלמידי הכיתה.
- במידה ויש כיתה הפורשת מתכנית באר על מנהל בית-הספר לשלוח הודעת עדכון אל המפמ"ר.

במידה ויש תלמידים הפורשים מתכנית באר תוך כדי תהליך הלמידה, יש לשלוח דוא"ל למדריכה הארצית מיטל פרקוביץ meytalfarko@gmail.com ובו יש לציין את שם בית הספר, שם המורה, הקישור לכיתה בקמפוס, שם התלמיד, מספר תעודת הזהות שלו וכתובת המייל שאתה נרשם התלמיד לתכנית.

לוח זמנים:

לוח החשיפה:

המערכת המתוקשבת מאפשרת למורה לנהל את קצב הלמידה של הכיתה באמצעות חשיפת היחידות הנושאות בכל קורס וקורס ב'לוח חשיפה' המותאם מצד אחד להתקדמות הכיתה ומצד שני למסגרת לוח הזמנים המחייב של התכנית, כפי שנקבע על ידי הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד. לוח החשיפה נמצא בלשונית מנחה כיתה - 'קבע תאריך'.

לוח הזמנים של השנה הראשונה בשנה"ל תשפ"ו – כיתות י':

על התלמידים לסיים ללמוד את הקורס הראשון 'מסורת ומודרנה' עד לתאריך ח' בטבת 28.12.2025 ואת הקורס נאציזם ושואה יש לסיים ללמוד עד ט"ו בסיוון 31.5.2026.

מטלת סיכום שנה של כל תלמידי באר בכל כיתות י' תתקיים במועד אחיד אי"ה ביום שני בתאריך ט"ז סיוון, 1 ביוני 2026, במקביל למועד בחינת הבגרות החיצונית בהיסטוריה בין השעות 9:15 - 11:30 בבוקר.

מטלת הסיכום מתקיימת עם קורסים פתוחים ותכלול את הקורסים מסורת ומודרנה ונאציזם ושואה.

לוח הזמנים של השנה השניה בשנה"ל תשפ"ו – כיתות י"א :

על התלמידים לסיים את הקורס 'מיישוב למדינה' עד לתאריך א' בשבט 19.1.2026.

על התלמידים לסיים את הקורס 'מדינת ישראל' עד לתאריך כ"ח באייר 15.4.2026.

מטלת סיכום שנה של כל תלמידי באר בכל כיתות י"א תתקיים במועד אחיד אי"ה בתאריך כ"ט אייר, 16.4.26 בין השעות 9:15 - 11:30 בבוקר .
מטלת הסיכום מתקיימת עם קורסים פתוחים ותכלול את הקורסים מיישוב למדינה ומדינת ישראל.

על התלמידים להגיש את מטלת 'חמ"ד ועד' המותאמת לתלמידי תכנית באר עד לתאריך ג' בתמוז 18.6.2026 .

להלן ההנחיות לתכנית חמ"ד ועד : חמ"ד ועד מותאם באר

האיור מתוך הקורס : מיישוב למדינה

חלק ב' – מבנה התכנית :

תכנית באר מורכבת מארבעה קורסים :

הקורסים "מסורת ומודרנה" ו"נאציזם ושואה" הנלמדים בשנה הראשונה (כיתה י')

והקורסים "מיישוב למדינה" ו"מדינת ישראל" הנלמדים בשנה השנייה (כיתה י"א)

וכן מתכנית 'חמ"ד ועד'

מבנה קורס ומבנה יחידה נושאית :

כל קורס בתכנית באר מורכב ממספר יחידות נושאיות (פרקים) בהתאם לתכנית הלימודים.

היחידות הנושאיות מורכבות מהרכיבים הבאים :

שיעור לתלמיד - 'השיעור לתלמיד' כולל בתוכו את כל הידע, המיומנויות והערכים הנדרשים בהוראת נושא מסוים. החומר מונגש כך שהתלמיד יכול לעבוד עבודה עצמית בקצב המתאים לו במסגרת שיעורי היסטוריה הקבועים במערכת השעות.

ניתן לאפשר לתלמידים לעבוד בזוגות.

תפקיד המורה בשיעורים אלה הוא להנחות, לסייע ולכוון. המורה יכול לתווך לתלמידים את היחידה, במידת הצורך ובקצרה.

הערכת 'השיעור לתלמיד' נעשית על ידי המחשב ולא על ידי המורה.

על המורה לקיים בקרה קבועה על התקדמות התלמידים, לאתר בעיות ולטפל במידת הצורך.

במידה ובאופן חריג, תלמיד 'שלח' תשובה לפני שסיים אותה או הגיש קובץ ריק בטעות והמורה

מבקש לאפס את המשימה, על המורה לבקש אישור מהמפמ"ר במייל bilhagl@education.gov.il

המפמ"ר תשלח הודעה למורה על החלטתה בנוגע לבקשת האיפוס.

אין לאפס תשובות לתלמידים ללא קבלת האישור הנ"ל.

מטלת סיכום - מטרתה של מטלת הסיכום היא לוודא שהתלמיד רכש את הידע, המיומנויות

והערכים במהלך היחידות שאליהן היא מתייחסת .

אין לאפשר לתלמידים לעשות מטלות סיכום בביתם אלא בכיתה בלבד.

מטלת הסיכום נעשית על ידי התלמיד בעבודה עצמית ולא בזוגות, תוך הקפדה מלאה על טוהר הבחינות.

הערכת מטלת הסיכום נעשית על ידי המורה. חשוב שהמורה יבדוק את מטלות הסיכום בצמוד לזמן

ביצוען כדי לקיים משווא בכיתה על המטלה לפני ביצוע המטלה הבאה ובכך לאפשר לתלמידים

ללמוד מתהליך ההערכה של המורה. המורה נדרש לתת הערכה לתלמיד על תשובותיו בחלק זה

בציון מספרי ובהערכה מילולית. הציון מתנהל בשקיפות והתלמיד יכול לראות את הערכת המורה

במערכת.

מטלת העשרה – תפקידה של מטלת ההעשרה הוא כפול.

1. לאפשר לתלמידים המעוניינים בכך העמקה נוספת בנושא הנלמד ולזכות בבונוס.

2. לאזן בין התלמידים הזריזים לתלמידים האיטיים יותר.

על מנת לזכות בציון בונוס (בהתאם לטיב התשובה), רשאי התלמיד לעשות עד שלוש מטלות העשרה בכל קורס.

במידה ותלמיד זכאי לקבל ציון בונוס בקורס שעשה בו מטלות העשרה המזכות בבונוס, תוספת הנקודות תחושב באופן ידני בדיווח הסופי של ציון הקורס.

מטלות ההעשרה לא ייעשו בשיעורי היסטוריה. משך הזמן המחושב לתכנית באר אינו כולל בתוכו את הזמן שיוקדש למטלות ההעשרה.

האיור מתוך הקורס – נאציזם ושואה

חלק ג' – ההערכה:

בתכנית באר נדרשים התלמידים לעשות שתי 'מטלות סיכום שנה' בכל אחת משנות הלימוד בתכנית (סך הכול – שתי מטלות סיכום שנה) – מטלת סיכום שנה על הקורסים מסורת ומודרנה ונאציזם ושואה בסוף כיתה י' ומטלת סיכום שנה על הקורסים מיישוב למדינה ומדינת ישראל בסוף כיתה י"א.

שתי מטלות סיכום השנה מחוברות על ידי הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד ומתקיימות במועדים אחדים בכל כיתות באר על פי לוח הזמנים המתפרסם על ידי הפיקוח.

להלן מודל ההערכה של תכנית באר תשפ"ו:

רכיב ההערכה	אחוז רכיב
הקורס 'מסורת ומודרנה'	15%
הקורס 'נאציזם ושואה'	15%
מטלת סיכום שנה י'	15%
הקורס 'מיישוב למדינה'	15%
הקורס 'מדינת ישראל'	15%
חמ"ד ועד	10%
מטלת סיכום שנה י"א	15%
סך הכול	100%

להלן מודל ההערכה של ארבעת הקורסים שערך כל אחד מהם: 15%

סך כל הקורס (15%)		
הרכיב	ציון מחשב	ציון מורה
שיעור לתלמיד	25%	
מטלות סיכום		65%
תלמידאות		10%

בדיקת שאלות בנושאים השונים:

-ב'שיעור לתלמיד' המחשב בודק את מטלות התלמידים.
בשאלה פתוחה, התלמיד נדרש לסמן 'ביצעת', על מנת שהמחשב יכלול את השאלה וישקלל אותה.
-'מטלת סיכום פרק' נבדקת על ידי המורים. המורים נדרשים להקפיד על בדיקתה סמוך ככל האפשר למועד עשייתה.
מטלות העשרה – נבדקות על ידי המורים.

מתן ציון והערכה

ציוני התלמידים לאירועי ההערכה הבית ספריים מחושבים בעזרת טבלת אקסל 'חכמה' שתשלח למורים על ידי הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד.
את הציון המתקבל יש להזין למערכת הציונים בבית הספר.

הציון הסופי של הקורס (מלבד רכיב העשרה) יופיע בספר הציונים בקורס.
במידה ותלמיד זכאי להתאמות כמו היבחנות בעל-פה, מבחן מותאם ועוד, יש לאפשר לתלמיד את ההתאמות הללו ולהיערך לקראת יישומן בשעת מטלות סיכום השנה.

מבנה מטלות הסיכום של כיתות י' ושל כיתות י"א הוא מבנה אחיד.

פרק ראשון	שאלות ידע הבנה ויישום - יש לענות על 2 שאלות מתוך 3 . לכל שאלה 35 נקודות.
פרק שני	מקור מילולי - יש לענות על שאלה 1 מתוך 2. 15 נקודות לשאלה.
פרק שלישי	מקור חזותי - יש לענות על שאלה 1 מתוך 2. 15 נקודות לשאלה.

הנחיות למבחן מותאם:

התלמיד יבחר 4 שאלות מכל חלקי המטלה.

מטלות העשרה – נקודות בונוס:

המורה בודק את מטלות ההעשרה.

אין חובה על התלמידים לעשות מטלות העשרה, אך אם תלמיד בוחר לעשות אותן, יש לתת את הציון באופן הבא:

על מנת לקבל עד 5 נקודות בונוס בציון המחצית, על התלמיד להשלים בין 1-3 מטלות העשרה מתוך כל קורס (סך הכול עד 12 מטלות העשרה לאורך השנתיים).
אם הגיש מטלת העשרה אחת יקבל 1-2 נקודות. אם הגיש 2 מטלות העשרה יקבל 3-4 נקודות ואם הגיש 3 מטלות העשרה יקבל את מלוא 5 הנקודות.

הניקוד הנ"ל אינו ניתן באופן אוטומטי על עצם הגשת מטלת ההעשרה, אלא על פי טיב התשובה. ציון הבונוס המרבי שתלמיד יכול לצבור עבור השלמת 3 מטלות העשרה שציוןן מעל 08 נקודות הינו 5 נקודות לציון הסופי במחצית. טבלה לחישוב תישלח למורים.

תלמידאות:

בכל קורס יש רכיב 'תלמידאות' שערכו 10% מציון הקורס. על מנת שהמורה יוכל לתת ציון לרכיב זה, התלמיד נדרש לענות על משימת התלמידאות שבסוף הקורס ולכתוב רפלקציה על הקורס. הציון ניתן לתלמיד בתוך הקמפוס ולכן ניתן לציין את התלמיד רק מתוך האפשרויות הקיימות בקמפוס לבדיקת רכיב התלמידאות. רכיב זה כולל בתוכו: התייחסות לרפלקציה, התייחסות לתפקוד הלימודי של התלמיד והשתתפות במפגש. כל מורה יחליט מהו המשקל שהוא נותן לכל אחד מרכיבי התלמידאות, עפ"י שיקול דעתו.

היערכות למטלות סיכום שנה

חשוב להכין את התלמידים לקראת מטלות הסיכום הן ברמת מבנה המטלה והן בתרגול של פיצוח שאלות. היות והמטלות מדמות בחינה עם ספר פתוח, מומלץ לעשות שימוש במסמך 'הכול פתוח' שפורסם על ידי הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד ובו הצעות כיצד להכין תלמידים לקראת מטלות עם ספר פתוח בצורה מיטבית.

להלן הקישור: [exam-open-material.pdf\(education.gov.il\)](http://exam-open-material.pdf(education.gov.il))

לשימושכם מצורפות מטלות הסיכום משנת תשפ"ד-תשפ"ה:

[מטלת סיכום כיתה י תשפ"ד](#)

[מטלת סיכום כיתה יא תשפ"ד](#)

[מטלת סיכום כיתה יא תשפ"ה](#)

מטלות סיכום שנה לכיתה י' על הקורסים 'מסורת ומודרנה' ו'נאציזם ושואה' ומטלת סיכום שנה לכיתה י"א על הקורסים 'מיישוב למדינה' ו'מדינת ישראל' תתקיימנה במועדים הנקבעים על ידי הפיקוח.

במידה ויש בבית-הספר מספר כיתות באר הלימודות את אותו קורס ונבחנות על אותה מטלת סיכום, חובה שהמטלה תיעשה על ידי כל התלמידים באותו היום ובאותה השעה בכל כיתות באר. מומלץ שאיש מחשבים יהיה זמין בשעת המטלה לצורך מתן מענה מיידית במקרה של תקלה. מטלות הסיכום תתבצענה על פלטפורמה מתוקשבת, על פי החלטת המורה ולא בקמפוס.

מטלות הסיכום אינן יכולות להיעשות בבית התלמיד או בשעות שונות משאר התלמידים בכיתה או בכל הארץ.
משך מטלת סיכום שנה הוא שעתיים וחצי. תלמידים הזכאים להתאמת תוספת זמן יקבלו תוספת זמן של 30 דקות.
ניתן להכניס חומרי עזר למטלות סיכום קורס.
יש לוודא שהתלמידים הזכאים להתאמות יקבלו את ההתאמות המגיעות להם במטלות הסיכום.

נוהל דיווח ציונים בסיום שנתיים:

סמל השאלון של תכנית באר הוא – 29257.
להלן קישור לטבלת אקסל של חישוב ציוני התלמידים בתכנית באר.

טבלת ניהול הציונים-

https://meyda.education.gov.il/files/Mazkirut_Pedagogit/HistoryMmd/bakara25.xlsx

את הטבלה יש לשלוח אל הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד לדוא"ל של המדריכה הארצית: meytalfarko@gmail.com עד לתאריך שייקבע בהתאם ללוח הזמנים שיפורסם על ידי אגף הבחינות.

רק לאחר קבלת אישור מהפיקוח על היסטוריה בחמ"ד על הציונים, ניתן לדווח למרב"ד דרך השילובית בצירוף טופס האישור שנשלח על ידי הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד.

הדיווח למרב"ד הוא רק על הציון המשוקלל הסופי של הקורס (כולל כל רכיבי מודל ההערכה, כולל חמ"ד ועד).

את הציונים יש לדווח למרב"ד עד לתאריך שיפורסם על ידי אגף הבחינות.

האיור מתוך הקורס – מדינת ישראל

